

Industrial Leaders Forum: samenwerking is de sleutel

De wereldbevolking groeit naar verwachting van zeven miljard mensen nu naar negen miljard in 2050. De komende 20 jaar groeit de vraag naar energie, water en voedsel al met 30 tot 50 procent. Die ontwikkeling legt een substantiële en toenemende druk op de zoetwatervoorziening en dus op de industrie, die haar watervoetafdruk - door steeds minder water te gebruiken in het productie- en logistieke proces - moet verkleinen. De eerste succesvolle stappen zijn gezet, maar duidelijk is dat geen enkele bedrijfstak, regering of organisatie deze uitdaging alleen aankan. Samenwerking is de sleutel tot de oplossing. Daarover zijn de leiders van de grote Nederlandse ondernemingen, die deelnamen aan een forum tijdens de International Water Week, het eens.

“De schaarse aan zoet water zal tot 2030 toenemen. Een steeds groter aantal van onze wereldwijd meer dan 200 productielocaties zal daarmee te maken krijgen. Dat plaatst ons voor de uitdaging dat we lokale oplossingen moeten zoeken voor een mondiaal probleem”, aldus DSM-directeur Robert Claasen. “Een oplossing die we overal kunnen toepassen bestaat niet.” Terugkijkend vanuit 2030, de opzet van het forum, zegt hij: “In dat jaar zijn we onderdeel van een ecosysteem dat uitsluitend gebruik maakt van duurzame waterbronnen en net zo efficiënt is als een kever die in droge gebieden elke druppel water optimaal benut om te kunnen overleven.”

Volgens Claasen is water erg goedkoop en zouden regeringen moeten zorgen voor een reële prijs van drinkwater, waardoor water een interessanter product wordt voor het bedrijfsleven. De overheid kan daardoor een katalysator worden voor het vinden van oplossingen voor watergerelateerde problemen.” Verder pleit hij voor de ontwikkeling van samenwerkingsmodellen die gericht zijn op innovatieve oplossingen. “Water is niet onze kerncompetentie, dus zijn anderen nodig om te bepalen hoe we ons werk nog beter kunnen doen. Samenwerking is dus onze grootste uitdaging, omdat het doel groter is dan onze individuele belangen.”

Landbouw

De landbouw is mondiaal gezien voor 70 procent verantwoordelijk voor de onttrekking van zoet water. De industrie verbruikt 20 procent en huishoudens zijn goed voor tien procent. Gerald Schotman, uitvoerend vice-president innovatie, onderzoek en ontwikkeling van Shell, onderschrijft deze cijfers, maar wijst er ook op dat energieproducenten tot de grootste gebruikers van zoet water behoren: “Zonder water kunnen we het grootste deel van de energie niet produceren. De komende decennia moeten landen en energiebedrijven niet alleen meer energie opwekken, maar tegelijk voldoen aan de milieu-uitdagingen. Belangrijke personen en organisaties in de olie- en gasindustrie moeten gezamenlijk werken aan strategisch waterbeheer. Doordat water, energie- en voedselproductie met elkaar zijn verbonden, zijn integrale innovatieve oplossingen nodig en vraagt het implementeren van effectieve beleidsmaatregelen en methoden om een gedeelde inzet, voortdurende verbeteringen en duurzame en gezamenlijke actie.”

Dat er al veel wordt gedaan, ook door Shell, blijkt uit een aantal voorbeelden. Schotman noemt ook het grootste commercieel geëxploiteerde rietveld voor de productie van ruwe olie in Oman, waar in de waterbehandelingsfabriek per dag 45.000 kubieke meter water wordt gezuiverd, oplopend tot 90.000 kubieke meter over enige tijd. Concluderend: “We moeten na energieproductie en de uitstoot van kooldioxide ook water en energie ontkoppelen, in de zin dat het produceren van meer energie niet automatisch een verhoogd watergebruik inhoudt.”

Consumenten

Consumenten kopen 160 miljoen keer per dag een product van Unilever. Volgens Hans Dröge, senior vice-president onderzoek en ontwikkeling, bepalen zij dan ook een groot deel van de watervoetafdruk van het bedrijf. “Het veranderen van het consumentengedrag is daarom, samen met samenwerking in de totale waardeketen en technische doorbraken, de komende jaren een belangrijk aandachtspunt. In de Verenigde Staten zijn we een campagne begonnen om mensen te bewegen minder lang onder de douche te staan als ze met onze verzorgingsproducten hun haren of lichaam wassen. Daarnaast proberen we bijvoorbeeld in derdewereldlanden het watergebruik tijdens het wassen van kleding te verminderen van drie naar een emmer, wat op jaarbasis 500 miljard liter water scheelt.”

Ook met de leveranciers van ruw materiaal voor de voedselproductie worden afspraken gemaakt om de watervoetafdruk te verminderen: “Boeren moeten water en voeding via speciale pijpen direct aan de planten afgeven. Dat voorkomt waterverspilling. Daarnaast moet in natte perioden water worden opgevangen, dat tijdens droogte kan worden gebruikt. Spinazieboeren in Italië doen een proef met een irrigatiesysteem dat werkt met lage druk.”

Voorschotten

Daan Dijk, directeur duurzame ontwikkeling van de Rabobank, denkt dat we niet kunnen doorgaan met het nemen van voorschotten op de toekomst. Los van gewenste puur economische aanpassingen pleit hij voor meer samenwerking met klanten op het gebied van ecosysteem- en waterbeheer. “Dat gebeurt al, bijvoorbeeld bij een groot zuivelproductiebedrijf in Amerika, waar energie uit mest wordt gehaald en het afvalwater wordt gerecycled, waardoor het niet meer nodig is water uit de rivier te

onttrekken. Bovendien komen geen fosfaten en stikstof in het grondwater terecht. In Californië, waar 40 procent van het land wordt geïrrigeerd, lanceren wij een infrastructuur voor lokale waterdistricten die het grondwaterpeil willen vergroten door over te schakelen naar oppervlaktewater in natte seizoenen.”

Discussie

Tijdens de discussie constateerde Snehal Desai, wereldwijd marketingdirecteur van Dow Water & Process Solutions Inc., dat duurzaamheid hoger op de agenda is gezet: “We moeten over muren heen kijken en heb er alle vertrouwen in dat we dan dichterbij oplossingen komen, zeker wat het element water betreft. De focus op duurzaamheid heeft een grotere verandering teweeggebracht. Robert Claasen: “We gaan de goede richting uit, maar nog niet snel genoeg. We moeten samen met de watersector de uitdaging aangaan.” Volgens Bill Dee, wereldwijd directeur water van Arcadis, is een platform nodig waar de industrie en de watersector elkaar kunnen vinden, met een geïntegreerde agenda, want ook volgens

De vertegenwoordigers van enkele grote Nederlandse ondernemingen

Ruimte voor de Rivier: op tijd klaar binnen het budget

Het hoogwaterbeschermingsproject Ruimte voor de Rivier komt waarschijnlijk grotendeels op tijd af (2015) en binnen het geplande budget. Dat is de uitkomst van een tussentijdse evaluatie van de Erasmus Universiteit en management-adviesbureau Berenschot. Een viertal projecten komt waarschijnlijk niet op tijd af. Bovendien staat nog veel te gebeuren in 2015, waardoor het risico bestaat dat onverwachte tegenvallers alsnog roet in het eten gooien. Toch concluderen de onderzoekers dat 'een grote prestatie is geleverd, zeker gezien de complexiteit van de opgave'. Ingwer de Boer, directeur van 'Ruimte voor de Rivier', is dan ook tevreden. Bovendien is de Nederlandse werkwijze een potentieel exportproduct, zo stelde De Boer tijdens een bijeenkomst tijdens de International Water Week. "Wat vijf jaar geleden een bedreiging was, biedt nu mogelijkheden."

hem kan geen enkele organisatie het alleen. Schotman: "Meer openheid en duidelijkheid zijn noodzakelijk. Dat heeft met mentaliteit te maken en is waar het in de waardeketen om draait." De systemen van het Israëlische bedrijf Amiad Filtration Systems zorgen ervoor dat al het effluentwater kan worden behandeld en veilig hergebruikt voor het irrigeren van fruit en groenten. Volgens CEO Arik Dayan moet het bewustzijn van water worden vergroot en moeten loodgieters consumenten erop wijzen welke besparingen in huishoudens mogelijk zijn.

De oplossingen van de paneldiscussie worden meegenomen naar de volgende International Water Week om ervoor te zorgen dat de waterindustrie gezamenlijk bepaalt hoe zij een duurzame toekomst kan realiseren en de watercyclus op de lange termijn kan optimaliseren.

Ruimte voor de Rivier' moet de veiligheid van zo'n vier miljoen inwoners rond de Rijn(takken) gaan garanderen. Het uitgangspunt daarbij is om meer ruimte voor de rivier te creëren in plaats van dijkverhoging/versterking. Het hele project omvat rivierverbreding op meer dan 30 locaties, op negen verschillende manieren. Dat varieert van dijkverlegging tot ontvoltering. Daarbij wordt vooraf samengewerkt met de lokale en regionale overheden, maar ook met de bewoners, aldus De Boer. Bij dat proces is veel aandacht voor niet alleen het project zelf maar ook voor onderhoud en beheer na de afronding van de werkzaamheden.

Toch valt niet te voorkomen dat belanghebbenden het niet altijd eens zijn met de plannen. Tot nu toe zijn twee deelprojecten bij de Raad van State terecht gekomen. In het ene geval (Overdiepse Polder) zijn alle bezwaren verworpen, in het andere geval (Noordwaard) verwierp de Raad van State het principiële bezwaar maar gaf wel aan dat beter rekening moet worden gehouden met individuele belangen. Uiteraard geeft De Boer de voorkeur aan een minnelijke schikking als het gaat om grondverwerving. Hij verwacht ook dat dat in ruim 90 procent van de gevallen (zo'n 500) zal lukken. Op dit moment is zo'n 70 procent van het budget van 400 miljoen euro voor grondverwerving uitgegeven, conform de planning.

Vier deelprojecten zullen in 2015 nog niet zijn afgerond. Het gaat om de dijkverlegging bij Lent (Nijmegen), de hoogwatergeul bij Veessen-Wapenveld en de dijkverleggingen bij Cortenoever en Voorsterklei. Dat is al gemeld aan de Tweede Kamer: de reactie was dat zorgvuldigheid in dit geval boven het versneld afronden van de projecten gaat.

De tussenrapportage is ook positief over de zorgvuldigheid waarmee gewerkt wordt: "De organisatie van 'Ruimte voor de Rivier' is met zorg ingericht en functioneert in algemene zin goed en naar tevredenheid van vrijwel alle betrokken partijen en personen." Verder stelt het rapport: "Het beoogde 'partnership', dat de relatie tussen centrale opdrachtgever en decentrale uitvoerder moet kenmerken, is verwezenlijkt: er is sprake van strak management, zonder dat dit ten koste gaat van de decentrale bestuurlijke steun." Volgens De Boer komt dat doordat de

plannen worden opgesteld met de betrokken partijen. Daardoor wordt ook meteen duidelijk wie verantwoordelijk is voor wat. In het buitenland wil dat nog wel eens naders gaan, vertelde hij. Zo was De Boer op bezoek in Australië naar aanleiding van grote overstromingen in Queensland. Het waterbeheer daar bleek verdeeld te zijn over vijf ministeries. Het Nederlandse model lijkt daarmee een gunstig exportproduct. Behalve de hoogwaardige (tastbare) technologie staat het buitenland open voor de Nederlandse 'zachte' aanpak. Zo werd De Boer benaderd door een Chinese delegatie die zeer geïnteresseerd is hoe bij 'Ruimte voor de Rivier' is omgegaan met de belangen van de bewoners.

Daarmee lijkt weer een nieuw product te zijn toegevoegd aan de Nederlandse exportportfolio. Dat in het buitenland deze manier van werken wordt gewaardeerd, blijkt uit het toekennen van de Waterfront Center Award 2011 aan de dijkteruglegging bij Lent. De Waterfront Center Award is een internationale organisatie die elk jaar een prijs toekent aan succesvolle waterprojecten. "Deze prijs toont aan dat de Nederlandse kennis van watermanagement internationaal sterk onderscheidend blijft" volgens Ingwer de Boer.

'Ruimte voor de Rivier' ontvangt jaarlijks meer dan tien buitenlandse delegaties. Tijdens de International Water Week blijkt ook aanzienlijke belangstelling te zijn voor de aanpak en de projecten. Maar ook op reizen naar het buitenland promoot De Boer de 'Dutch approach'. In zijn kielzog reizen regelmatig Nederlandse bedrijven mee, die hierdoor makkelijker in contact komen met buitenlandse overheden dan wanneer ze alleen zouden komen. Daarna is het aan de Nederlandse bedrijven zelf om - al dan niet gezamenlijk - opdrachten in de wacht te slepen.

en die deelnamen aan het forum (foto: Bestshot Fotografie).

